

Informatie

Scriptierubriek

Hieronder de binnengekomen samenvattingen van doctoraalscripties die de afgelopen tijd door filosofiestudenten zijn gemaakt. Vanwege de beperkte ruimte kunnen helaas niet alle binnengekomen stukken in dit nummer geplaatst worden, maar zeker wel in de volgende nummers van *Krisis*. Het is de bedoeling dat via deze scriptierubriek alle, nog studerende, filosofiestudenten in de gelegenheid worden gesteld aandacht te vestigen op de door hen vervaardigde afstudeerscriptie. Dus: wie dit leest en nog bezig is (of al klaar is) met zijn doctoraalscriptie kan een samenvatting van zijn/haar scriptie, in 50 woorden, opsturen aan het redactie-adres. Graag je naam, adres en telefoonnummer vermelden, als ook de manier waarop eventuele belangstellenden de scriptie in hun bezit kunnen krijgen.

'De anthropologie van Ludwig van Binswanger', door W.I.F. van Lieshout, Jeroen Boschlaan 48, 5056 CX Berkel-Enschot, tel. 013 - 332006 (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Nijmegen).

Via een inhoudelijke tekstanalyse van *"Grundformen und Erkenntnis menschlichen Daseins"* (1942) wordt in deze scriptie de anthropologie van de filosoof-psychiater Ludwig Binswanger (1881-1966) nader uiteengezet. Met name de opvatting van Binswanger over het wezen van de *liefde* als een bijzondere wijze van "in-de-wereld-zijn" (de notie 'Wirheit') krijgt daarbij bijzondere aandacht. In tegenstelling tot *Heidegger* in *"Sein und Zeit"* beschouwt Binswanger niet de zorg maar de liefde als de diepste bestaansgrond van het Dasein.

'Gestimmtes Verstehen. Zur Strukturierung der Befindlichkeit in der vorbereitenden Daseinsanalytik von Martin Heideggers "Sein und Zeit"' (Duitstalig, 142 blz.), door Paul Sars, Joh. Vyghstraat 49, 6524 BP Nijmegen (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Nijmegen).

De scriptie vormt een tekst- en structuuranalyse van het eerste deel van "Sein und Zeit", uitgaande van de vraag naar "Befindlichkeit als alethisches Vermögen". Er wordt onderzocht op welke wijze in de aan de thematisering van "das In-Sein als solches" ("Befindlichkeit, Verstehen und Rede") voorafgaande Analyse (SuZ, par. 1-7) de 'stemming' als kenvermogen is voorondersteld. Vervolgens wordt ingegaan op de dubbele driedeling binnen het "In-Sein" en op de vervlechting van de verschillende momenten tot de eenheid van "Gestimmtes Verstehen".

'Voetlicht schemert uit zonnEZomen', door G.L.J. Schönbeck, F. Scholtenstraat 85, 1051 EW Amsterdam, tel. 020 - 845766 (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam).

De scriptie behandelt de fragmenten 3 en 94 van Heraclitus over de 'zon'. Overwegingen van mythologische, astronomische, perceptietheoretische en filologische aard leiden tot

de stelling dat alle interpretaties tot op heden problematisch zijn. Eigen transcriptie en conjecturen van het Heraclitus-fragment in de Derveni-papyrus lichten dit toe. (Bij voldoende belangstelling, kenbaar te maken bij de auteur, verschijnt een derde oplage.)

'Rationaliteitstheorie als grondslag voor vrouwenstudies', door Annelies den Dulk, Vrolijkstraat 272", 1092 TZ Amsterdam, tel. 020 - 937626 (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam).

Bestaande feministische wetenschapstheorieën, met name Harding, worden becritiseerd op het feit dat zij geen onderscheid maken tussen de specifieke bijdrage van vrouwen/feministes op het niveau van onderzoek (methodologie) en het niveau van grondslagen. Deze kritiek wordt geleverd vanuit het theoretisch kader van Habermas' rationaliteitstheorie, waarbij in het bijzonder wordt onderzocht hoe vrouwenstudies vanuit normatieve uitgangspunten tot rationeel funderbare theorievorming kan komen. Hierbij wordt ook expliciet aandacht besteed aan de rol die ervaringen spelen in theorievorming en het vergeten van lichamelijkheid bij Habermas.

'Het gedisciplineerde subject', door Pieter Lomans, Grote Berg 87, 5611 KJ Eindhoven, tel. 040 - 448379 (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Nijmegen). In *'Surveiller et Punir'* schetst Foucault een aantal mechanismen die het subject disciplineren. Toch kan het subject niet worden opgevat als een pure resultante van deze disciplinerende machtstechnologie. Een onderzoek naar de status van het subject.

'Een bespreking van Hegels Rechtsfilosofie' (150 pag.), door Ton Flierman, Wandelmeent 5, 1218 CM Hilversum (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam).

In de scriptie wordt vooronderzoek verricht voor de vraag naar de verhouding vrijheid en verwetenschappelijkte samenleving middels het ontwikkelen van een nauwkeurig begrip van Hegels rechtsfilosofie. Aan bod komen respectievelijk de moraalfilosofie van Kant, kritiek van Hegel op Kants verabsolutering van ervaringskennis, Hegels begrip van de westerse samenleving in het licht van zijn systematische beperkingen en tenslotte wordt ingegaan op Hollaks kritiek op Hegels verabsolutering van de speculatieve dialectiek en Hollaks diagnose van de samenleving anno jaren '60. (Te verkrijgen door storting van f 25,- op giro nr. 2640229 t.n.v. de auteur onder vermelding van 'scriptie'.)

'Verbeeldingskracht, voorstelling en metafoor' (314 pag.), door A.S.C.A. Muijen, De Savornin Lohmanlaan 134, 3038 NT Rotterdam, tel. 010 - 4678647 (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Rotterdam).

Een onderzoek naar een centraal thema in Heideggers filosofie, namelijk zijn kenschetsing van de geschiedenis van de westerse filosofie als een voorstellend denken en zijn poging om de metafysica te 'overwinnen', dat ik gekoppeld heb aan zijn opvatting van de metafoor als een taalfiguur die binnen het metafysische denken valt. De probleemstelling is zowel kentheoretisch als taalfilosofisch van aard en laat zich samenvatten in de vraag: is er een aanvankelijk-oorspronkelijker denken mogelijk dat achterhaalt wat in de metafysica verzwegen blijft en dat in de nabijheid van het dichtende spreken voert, zonder dat dit kan worden herleid tot het 'hanteren van beeldspraak (metaforen)' wat het eigenlijk bedoelde slechts 'illustreert' of 'uitdrukt'? (Te verkrijgen door storting van f 35,- op giro nr. 600456 t.n.v. de auteur onder vermelding van de scriptie.)

'Naar het strand. Ludwig Wittgenstein en Richard Rorty over de taak van de filosofie.'

Een werkverslag , door Jan Flaming, Marijkestraat 16, 2202 TV Noordwijk, tel. 01719 - 12341 (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam).

In mijn doctoraalscriptie besteed ik aandacht aan

(a) de ontwikkelingen in de *anglo-amerikaanse filosofie*

(b) het standpunt van *Ludwig Wittgenstein* over de taak van de filosofie, en

(c) het werk van *Richard Rorty* .

Tot slot tracht ik mijn eigen, door de filosofie-kritische opvattingen van Wittgenstein en Rorty mede beïnvloede, *anti-filosofische* houding als stellingname te formuleren. (Deze scriptie verschijnt binnenkort in de reeks 'Cahiers Wetenschapskritiek'.)

Theorieën van strategische en communicatieve rationaliteit. Een toepassing op de zorg voor veiligheid, gezondheid en welzijn van werknemers als collectief goed , door Ad Boesten. Wilgendreef 203, 2272 ER Voorburg, tel. (overdag) 070 - 577679, ('s avonds) 070 - 873256 (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam). De geïnstitutionaliseerde zorg voor arbeidsomstandigheden is gekenmerkt door een sub-optimale rationaliteit. Deze creëert volgens haar eigen dynamiek onder meer achtergestelde groepen en leidt niet tot het in toom houden van 'zwartrijdersgedrag'. Gezien vanuit communicatietheoretisch perspectief zal de waarde van leven en gezondheid haar geldigheid, dynamiek en expressie moeten (her-)krijgen in niet-institutionele verbanden. (Scriptie verkrijgbaar bij de auteur.)

Vervreemdingstheorie in den vreemde, naar een uitbreiding van de marxistische vervreemdingstheorie in het licht van ontwikkelingen in de Arabische wereld , door A. Vreede, Valentijnskade 31-1, 1094 ST Amsterdam, tel. 020 - 6652357 (afgestudeerd aan de faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam).

In mijn doctoraalscriptie heb ik een poging gedaan om m.b.v. de marxistische vervreemdingstheorie vervreemdingsverschijnselen in de Arabische wereld te analyseren. De nadruk lag daarbij op de ontwikkeling van de marxistische theorie, waarbij de theorievorming a.h.w. 'gestuwd' werd door de toepasbaarheid op de Arabische situatie. Via de theorieën van Marx en Habermas kwam ik tenslotte terecht bij een voorstel voor een 'uitgebreide' habermassiaanse vervreemdingstheorie. (Scriptie verkrijgbaar bij de auteur.)